

Förord

Kommunal ekonomi och politik publicerar denna gång två uppsatser som båda behandlar möjligheter och dilemman i styrning av offentlig verksamhet. Uppsatserna uppmärksammar två väsentligt olika områden och bidrar till en ökad förståelse för styrningens komplexitet och hinder i strävandena efter förstärkt demokrati och ökad effektivitet.

I den första uppsatsen behandlas verksamhetsområdet sjukhusvård. Utifrån Pierre Bourdieus begrepp organisatoriska fält ställer författaren Rikard Eriksson frågan vad ett sjukhus egentligen är eller vad som kännetecknar ett sjukhus. Syftet med uppsatsen är att med stöd av den valda teoriansatsen bidra till en ökad förståelse för svårigheterna att styra sjukvård. Verksamheten och organisationen betraktas utifrån perspektivet att gränserna är öppna och ett stort antal arenor och aktörer definieras som är viktiga vid beskrivning av ett sjukhus. En utmärkande egenskap med stor betydelse för styrning är att en spänning finns baserad på aktörers olika perspektiv på verksamheten. Resonemangen kring spänningsfältets egenskaper leder fram till att en inverterad hierarki presenteras där enskilda läkare befinner sig överst och beställartjänstemän längst ned. Toppen på hierarkin är bred och basen spetsig, vilket illustrerar den organisatoriska instabilitet som kännetecknar sjukvården. Resonemangen visar de professionella aktörernas styrka och inflytande samt vilka utmaningar det innebär att utveckla sjukvårdsverksamheten och åstadkomma styrning med utgångspunkt från politiska prioriteringar och mål.

I den andra uppsatsen behandlas processen vid en genomgripande stadsomvandling. Michael Granberg och Joakim Åström har genomfört en studie av omvandlingen av Södra Älvstranden i Göteborg. Efter ett tunnelbygge under staden utmed älven blev ett område mitt i centrala staden tillgängligt för exploateringen. Hur området ska användas och med vilken bebyggelse är en angelägen-

het för alla Göteborgare. En ambition som har uttalats från kommunledningen var att öppna upp processen och bjuda in till ett brett och djupt medborgardeltagande. Denna inriktning i kombination med projektets omfattning gör det synnerligen intressant att närmare studera planprocessen. Artikeln inleds med ett resonemang rörande medborgardeltagande och fysisk planering. En enkel modell redovisas som sedan används till att sortera de empiriska observationerna. Tre aspekter fokuseras; omfång, kommunikation och inflytande. Efter en genomgång av empirin förs resonemang rörande vunna erfarenheter bland annat utifrån de nämnda aspekterna. I den avslutande analysen konstaterar författarna att försöken att få till stånd ett ökat medborgarinflytande varit seriösa, men svårigheter av skilda slag har funnits. Det har varit svårt att uppnå representativitet i medborgargrupperna. Kommunikationen har brutit eftersom beslutsfattarna medvetet avstått från att möta medborgarna i syfte att inte påverka. Det är också tveksamt om någon makt egentligen har fördelats, det har stannat vid att problem-bilden spridits i vidare krets. Ett allvarligt försök har gjorts att förnya planeringsprocessen i stadsomvandlingsprojektet och utmana den traditionella ordningen. Det är en utmaning att åstadkomma en annorlunda typ av styrning och invanda arbetssätt och den formella proceduren får inte underskattas om det ska lyckas.

I och med denna utgåva av Kommunal ekonomi och politik inträder Ylva Norén Bretzer som ny redaktör. Ylva ersätter Henry Bäck som lämnar sin professur vid Göteborgs universitet efter årsskiftet och som har för avsikt att trappa ned och lämna en framgångsrik forsknings- och utbildningsverksamhet. Vi vill framföra vårt stora tack till Henry för ett mycket gott arbetet som redaktör för tidskriften. Henrys insatser har betytt mycket för tidsskriftens etablering och utveckling. Vi vill också tacka för ett mycket gott och givande samarbete samt uttrycka en förhoppning om att Henry noga kommer att följa vårt arbete och försäkra sig om tidskriften upprätthåller den goda kvaliteten.

Björn Brorström, Ylva Norén Bretzer och Sven Siverbo.